

Per conèixer l'època actual en el futur

Sovint, aquells que ben poc saben de novel·la negra, aquells que per un elitisme literari mal entès, es neguen a llegir-la per considerar-la un *gènere menor*, s'endurien una sorpresa monumental si s'alliberessin dels seus convencionalismes i s'immergissin en els grans clàssics, des de Hammett i Chandler fins a Simenon i Highsmith, passant per Westlake i Chesterton. En primer lloc, s'adonarien que sabien escriure –alguns d'ells, no tan sols bé, sinó molt bé–. En segon, que el retrat de la seva època que fan aquests i d'altres autors és magnífic; tant que, si hom vol recuperar-la, en un futur, una de les millors opcions consistirà en obrir els seus llibres i llegir-los.

A Catalunya, durant molt de temps aquest tipus d'obres foren tan negligides com menystingudes. No fou fins a la segona meitat del segle XX quan autors com ara Tasis i Pedrolo decidiren treure-les del bagul dels trastos vells; en el cas de l'escriptor de l'Aranyó, primer com a escriptor i més tard com a responsable de *La Cua de Palla*, la col·lecció capdavantera del gènere en català, a la qual se li afegí posteriorment *La Negra*, de La Magrana. Per fortuna, l'editorial Alrevés ha tingut la bona pensada d'agafar-ne –millor tard que mai!– el relleu amb *Crim.cat*.

Com succeïa amb la novel·la nord-americana dels anys trenta, els historiadors del futur faran bé de llegir els seus llibres si volen conèixer l'època actual. Si volen saber, per exemple, com acabà el (mal anomenat) *oasi català*, faran bé de capbussar-se en *El tant per cent*, la darrera novel·la de Rafael Vallbona, que ens ofereix una imatge més que fidedigna de com la deshonestat, el nepotisme i la corrupció poden convertir un idíl·lic poblet del Maresme anomenat la Poble de Dalt en la Poble del Mal.

Amb una gran versemblança

Sense pèls a la llengua, i amb una versemblança que –per desgràcia– esgarrifa, l'autor ens farà evident que aquesta Catalunya que sembla que vol salpar mar enllà, si ho vol fer de veritat, abans de res haurà d'esser capaç de fer neteja, de deixar enrere unes formes i unes pràctiques obscures que en ben poc –si

és que en res– ens diferencien dels nostres veïns espanyols.

També els poders catalans –públics i privats– directament són responsables d'una societat on l'únic que comptava eren els rèdits econòmics, tant per als empresaris com per als treballadors, que avançava a tota velocitat cap al penya-segat, sense que ningú fes res per evitar-ho. La frase que escull Vallbona per definir-ho és tan exacta com dolorosa: “el promotor va deixar de pagar [...] i la quadri-lla de manobres amb BMW 5 es va quedar al carrer amb una mà al davant i una altra al darrere”.

Si volem veure clar per quina raó la crisi econòmica ens ha afectat molt més que no pas a la majoria dels estats del món, tot els europeus inclosos, només hem de llegir aquest llibre que posa tan palesament de manifest que “el somni de molts solia ser a penes un miratge”. *

Rafael Vallbona

ha publicat una novel·la en què denuncia tota mena de corrupcions, com ara la immobiliària JUANMA RAMOS

EL TANT PER CENT Rafael Vallbona

Editorial: Alrevés
Barcelona, 2014
Pàgines: 352
Preu: 18 euros

Un mur protagonitza l'obra de Sutcliffe AP

que aquest noi es diu Joshua fins que s'arriba a la plana 144, hi ha la possibilitat que el lector distret trigui una mica a relacionar el mur custodiat pels soldats que divideix Amarias, “el poble aïllat al cim d'un turó” on viu Joshua, amb el que separa a tants de llocs d'Israel palestins i jueus. Que després s'adoni que Amarias és un acrònim de Samària, encara és més difícil.

Sutcliffe no ha volgut escriure en aquest relat –em sembla més just dir-ne així– les paraules *palestins, Israel, jueus* o cap altra que faci referència a un temps o a un lloc concret. Tot ho centra en les descripcions d'indrets o d'emoions –prou ben fetes– i en el relat d'una acció que alenteix pel meu gust excessivament a la tercera part, quan Joshua treballa en un olive-

rar (per què el traductor en diu sempre “camp d'oliveres”?) que pertany al pare de Leila, la noia palestina que viu amb la seva família a l'altra banda del mur. Sutcliffe s'interessa més per reflectir els bons sentiments, no hi ha res que tingui a veure amb la complexitat o amb la subtilitat. També els personatges: Joshua, Leila, el pare d'ella, Liev, la mare... són molt esquemàtics. És també fàcil fer un paral·lelisme entre el túnel que uneix per sota el mur les dues poblacions oposades d'Amarias amb el recorregut personal de Joshua. I amb la figura del seu pare mort, poc argumentada, com l'obsessió de Joshua per tornar al poble. A *El mur*, Sutcliffe tira de veta de molts recursos. També de tòpics. Això no vol dir que el llibre no pugui complaure molts lectors joves. *

EL MUR William Sutcliffe

Traducció: Marc Rubio
Editorial: Fanbooks
Barcelona, 2013
Pàgines: 322
Preu: 15,50 euros